

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل				
پیاده‌سازی	تصحیح و ویرایش اولیه	ذکر مأخذ	ویرایش دوم	تکمیل مأخذ و ویرایش نهایی

اهل بیت علیهم‌السلام (ص ۲۷۷، ف ۱)

خدا که اسم و رسم ندارد.

ابتدا معنی این جمله روشن شود که چیست؛ ببینید ذات مقدّس حقّ متعال، خود ذات، آن حقیقت، لا **إِسْمَ لَهُ وَ لَا رَسْمَ لَهُ**^۱ خود ذات به خودی خود، نه تعین اسمائی دارد، نه تعین صفاتی دارد، نه تعین فعلی دارد، هیچ تعینی ندارد؛ آنجا لاتعینی مطلق است. این بحث‌ها را در کتاب شراب طهور توضیح داده‌ایم. تعین اول ذات که در واقع آن مقام خلافت الهیه است، آن حقیقتی که خلافت ذات را در تجلّیات عهده‌دار است، آن تعین اوّل دست به تجلّی که زد، تجلّی اوّلش فیض اقدّس بود، و در اثر آن تجلّی، اسماء و صفات به وجود آمدند. پس قبل از تجلّی، قبل از فیض اقدّس، ذات اسمی و صفتی نداشت. قبل هم، قبل زمانی نیست؛ یعنی در رتبه‌ی ذات، هیچ تعینی، حتی تعین اسمائی و صفاتی وجود ندارد. مقام لاتعینی مطلق است. مقام **لا إِسْمَ لَهُ وَ لَا رَسْمَ لَهُ** است. ولذا آن حقیقت ذات، قابل اکتناه نیست. در روایات ائمه علیهم‌السلام هم به شدّت از اکتناه در ذات نهی کرده‌اند؛ اینکه شما بخواهید با فهم و عقل بشری خودتان، به کُنه ذات پی ببرید. گفت:

به عقل نازی حکیم تا کی به فکرت این ره نمی‌شود طی

۱. ملا صدرا، شرح اصول الکافی، ج ۳، ص ۴۳۵ و حسینی همدانی نجفی، درخشان پرتویی از اصول کافی، ج ۱، ص ۹۱.

به گنه ذاتش خرد بَرَد پی اگر رسد خس به قعر دریا

به گنه ذات الهی نمی شود راه پیدا کرد. چرا؟ چون اسم و رسمی ندارد. چون شما هر چیزی را می شناسید، از مشخصاتش می شناسید. الان این کتاب را که می شناسید، با مشخصاتش می شناسید؛ اینکه موضوعش چیست، اسمش چیست، قَطْعش چیست، صفحاتش چقدر است، رنگش چیست، امثال اینها. در واقع این کتاب را با اسماء و صفات می شناسید. اگر اسماء و صفات را حذف کنید، این کتاب را هم نمی شود شناخت. یعنی ذات هیچ چیزی قابل شناخت نیست! ذات هیچ چیزی قابل شناخت نیست! چه رسد به ذات مقدس حق متعال! لذا ذات بما هُو ذات، لا إِسْمَ لَهُ وَ لا رَسْمَ لَهُ: خدا هیچ اسم و رسمی ندارد.

خدا که اسم و رسم ندارد. اسم خدا همان محمد و آل محمد ﷺ است.

در واقع تجلی اسماء حق متعال، به تمامه، کَمَا هُوَ هُو، در وجود مقدس پیغمبر و اهل بیتش ﷺ است. رزاق، غفار، ستار، و سایر اسماء الله، همان محمد و آل محمدند. گرچه در مورد خدا داریم که: لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْيَا: ^۱ برای خداوند نامهای نیکو و مثل های برتر است، ولی خود اهل بیت ﷺ فرمودند: نَحْنُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْيَا: ^۲ نامهای نیکو و مثل های برتر، ما ایم. پس پیغمبر اکرم و اهل بیتش صلوات الله عليهم اجمعین اسماء الله اند! منتها خدا اسماء زیاد دارد؛ آنها اسماء حسناى الهی هستند. قرآن فرمود: قُلِ اللَّهُ أَوْ اذْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى: ^۳ بگویند الله،

۲. مجلسی، بحار، ج ۸۷، ص ۱۸۵ و سیّد بن طاووس، جمال الأسبوع، ص ۱۱۳.

۳. کلینی، کافی، ج ۱، ص ۳۵۴ و مجلسی، بحار، ج ۹۱، ص ۶. در منابع ذکر شده به این صورت است: نَحْنُ وَ اللَّهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى.

برای عبارت دوم هم منبعی یافت نشد.

۴. سوره ی اسراء، آیه ی ۱۱۰.

یا بگوئید رحمان، هر کدام را می‌خواهید صدا بزنید، اما برای خدا اسماء حُسنایی وجود دارد. ائمه علیهم‌السلام فرمودند: **نَحْنُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى**: ما آن اسم‌هایی هستیم که اگر آن اسم‌ها را بخوانید، اجابت می‌شوید. ما اسماء حُسنای الهی هستیم. بنابراین اهل بیت علیهم‌السلام اسماء حُسنای الهی هستند. همه‌ی علم خدا، همه‌ی قدرت خدا، همه‌ی رحمت خدا، همه‌ی کمالات و صفات الهی، در آینه‌ی وجود پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و اهل بیتشان علیهم‌السلام تجلی کرده است. حتی انبیاء عظام، حتی ملائکه‌ی مقرب هم، عکس وجود پیغمبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و اهل بیت علیهم‌السلام در آینه‌ی وجودشان افتاده و در رتبه‌ی بعدند. ملائکه‌الله، ملائکه‌ی مقرب و انبیاء مُرسَل از نور پیغمبر و اهل بیتشان علیهم‌السلام آفریده شدند. بنابراین اولین نکته‌ای که اشاره کردیم این است که پیغمبر اکرم و اهل بیتشان علیهم‌السلام اسماء حُسنای الهی‌اند؛ امثال غلیای الهی‌اند؛ اسم و رسم خدا هستند.

آیه‌ای هست که شاید صورت ظاهر آیه، راجع به مشرکین و بت پرست‌هاست؛ اما اگر با زاویه‌ی دیگری نگاه کنید، همین مطلب در آن به دست می‌آید. **إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ**.^۵ اگر این آیه را از زاویه‌ی دیگری نگاه کنید، نه از آن زاویه‌ای که قرآن دارد با بت پرست‌ها حرف می‌زند، اگر از زاویه‌ی دیگری نگاه کنید، می‌بینید که **إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ**: این اسمائی که به‌عنوان اسماء‌الله دارید به کار می‌برید، می‌گویید: ای حکیم! ای خبیر! ای علیم! ای رحیم! ای کریم! همه‌ی اینهایی که دارید می‌گویید، **إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ**: اینها اسم‌هایی است که شما خدا را با آن نام نامیدید؛ چه شما، و چه آباؤتان. آباء ما چه کسانی هستند؟ پیغمبر و اهل بیتشان علیهم‌السلام هستند.

البته صورت ظاهر آیه این نیست. پیش هر کسی ببرید می‌گوید: این که بوده که آیه را خراب کرده؟ آیه در سوره‌ی نجم راجع به مشرکین و بت پرست‌هاست، ولی این آیه را این‌طور هم می‌شود خواند! یاد

۵. سوره‌ی نجم، آیه‌ی ۲۳.

بگیرید؛ بالاخره بعضی از آیات را می‌شود طور دیگری هم خواند! خدا اسم ندارد؛ ذات الهی اسم ندارد؛ پس **إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ**. لذا اسماء حسناى خدا، وجود مقدس پیغمبر اکرم و اهل بیت عصمت و طهارت صلوات الله عليهم اجمعین هستند.

امیدواریم خدای متعال قلوب ما را ظرف معارف قرآن و اهل بیت عليهم السلام قرار دهد؛ و ما را شاکر نعمت ولایت اهل بیت عليهم السلام قرار دهد؛ و ما را قدردان این نعمتی قرار دهد که خمیره‌ی وجود ما را از اضافه‌ی گل اهل بیت عليهم السلام گرفته و آفریده است.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ